

NOVA LOCALITAT DE CRIA DE MUSSOL BANYUT *Asio otus* A L'ILLA D'EIVISSA

Oliver MARTÍNEZ ¹

SUMMARY.- *New breeding location of Northern Long-eared Owl Asio otus in Eivissa.* During the year 2001, the breeding was confirmed of the second couple of the Northern Long-eared Owl on the island of Eivissa, and the presence of this species in others territories. This new record let to plan the possible change in the status of the Northern Long-eared Owl in the island.

Key words: Northern Long-eared Owl, *Asio otus*, breeding, Santa Eulària, Eivissa. Balearic Islands.

¹ C/Madrid 64, 2° 1^a. 07800 Eivissa

El mussol banyut *Asio otus* és un rapinyaire nocturn de distribució holàrtica, ocupant el centre de Nord Amèrica, gran part d'Europa, Àsia Central, i nord d'Àfrica (DEL HOYO *et al.*, 1999).

Nidifica a totes les comunitats espanyoles, incloses les Illes Balears i les Canàries, amb una població estimada en unes 4.800-6.550 (MARTÍNEZ y ZUBEROGITIA, 1997).

A les Illes Balears és un ocell sedentari moderat a Mallorca i Formentera i escàs a Eivissa (DIETRICH *et al.*, 2002), amb un registre recent de nidificació a l'illa de Menorca l'any 1997 (CATCHOT, 1998).

A les Pitiüses el primer registre de cria fou a l'illa de Formentera l'any 1988, amb la trobada d'un niu amb polla a la Mola (WIJK, 1989). Durant l'any 1999 el nombre de parelles estimades a aquesta illa va ser d'unes 15-20 parelles (COSTA, 2000), encara que aquesta xifra podria ser lleugerament inferior, ja que la reproducció d'aquesta espècie es troba condicionada per la disponibilitat d'*empelts de bruixa*, malformació de les branques del pi blanc *Pinus halepensis* provocada per un fong paràsit que faci-

lita l'aparició de plataformes naturals de cria pel mussol banyut.

A Eivissa no va ser fins la primavera de 1992 que no es detectà la nidificació d'aquesta espècie a l'illa; en aquesta ocasió es sentiren varis polls cantant a una àrea boscosa del nord d'Eivissa (MARTÍNEZ, 1993).

Durant l'any 2001, dins un projecte d'estudi de distribució i estima poblacional del mussol banyut a l'illa d'Eivissa, es varen realitzar una sèrie de prospeccions per localitzar nous punts de cria per aquesta espècie. Aquestes visites es concentraren durant aquest any a diverses masses forestals envoltades de conreus al sector nord i central de l'illa, concretament a Sant Mateu d'Aubarca, Santa Gertrudis de Fruitera (Sant Antoni de Portmany) i algunes zones de Santa Eulària des Riu. Així mateix es realitzaren escoltes a la zona de Ca'n Sopes (Sant Miquel de Balançat), únic lloc de cria conegut a Eivissa, obtenint resultats positius amb l'observació de vols nupcials d'un exemplar mascle des del mes de gener.

De les sis noves localitats en què es varen fer escoltes i observació directa, únicament a tres d'aquestes es va poder

detectar la presència de mussol banyut. Els dos primers casos corresponen a la zona de Ca'n Toni des Forn Nou i Can Pere des Forn Nou a Santa Gertrudis. Aquí el contacte amb aquest rapinyaire es produí amb la resposta al reclam d'un exemplar a cada cas, emperò a cap de les dues zones no es pogué confirmar la nidificació.

L'altra zona amb resultat positiu fou a la finca de Ca's Mallorca (Santa Eulària), on es va poder confirmar, finalment, la nidificació d'una parella de mussol banyut. L'indret on va criar aquesta parella és un pinar de pi verd *Pinus pinea* que ocupa una superfície aproximada d'un 5 hectàrees, essent el més extens de les Pitiüses, envoltat d'alguns camps abandonats i d'altres on existeixen cultius de regadiu.

El niu es va localitzar a la branca d'un pi verd a uns cinc metres d'alçada, on havia una acumulació important d'acícules que formaven una plataforma molt estable d'un metre de diàmetre. La confirmació d'aquest punt va ser resultat d'una sèrie d'observacions l'any 2001, que es resumeixen a continuació:

21 de gener: en una primera visita a la zona es troben varies egagròpiles i es té un primer contacte acústic amb l'espècie.

26 de gener: es localitzen varis posaders amb gran quantitat de regurgitacions i es pot observar un exemplar mascle realitzant vols nupcials al solpost.

13 de març: es sent un exemplar femella.

17 d'abril: es troba baix d'un pi verd, una esclova d'ou blanca i amb forma arrodonida, suposadament de mussol banyut.

19 d'abril: s'observa el mascle dirigint-se al pi on es situà el niu, posant-se a una branca i cantant dues voltes. Minuts més tard, a l'interior del pi es sent un exemplar adult i a continuació el

reclam de varis pollets, que recorda el dingar de monedes (MIKKOLA, 1995).

5 de maig: s'anellen tres polls al niu amb les anelles 7-046410, 7-046411 i 7-046412. S'observa una considerable diferència de grossària entre els dos polls més grossos i el tercer, molt més petit (vegeu-ne foto 1), fet que es considera normal en aquesta espècie segons la bibliografia consultada (MIKKOLA, 1995). Per una altra banda, comentar que a part dels tres polls trobats, el contingut del niu es completava amb un ou nial, restes d'una cadenera *Carduelis carduelis* i varies egagròpiles.

Durant el mes d'agost en una visita a aquesta zona es trobà baix del niu un dels tres polls mort, tractant-se de l'exemplar més petit de la pollada.

Als voltants del niu, majoritàriament als dos posaders localitzats, es varen recol·lectar unes 200 egagròpiles, de les quals s'han analitzat unes 30 trobant-se, sobretot, restes de passeriformes com el tord *Turdus sp.*, ull de bou *Phylloscopus sp.*, verderol *Carduelis chloris*, garrafó *Serinus serinus* i un hirundínid indeterminat. En menor quantitat, els rossegadors també formen part de l'espectre tròfic d'aquesta parella de mussol banyut, amb restes de micromamífers com el rat grill d'Eivissa *Crocidura russula ibicensis* o rata *Rattus sp.*

La gran quantitat de petites aus en el nombre total de preses, ve determinada per l'enorme disposició de passeriformes juvenils, així com la coincidència amb el pas primaveral en el moment de major aport de preses al niu.

CONCLUSIONS

Es confirma la nidificació segura d'una segona parella de mussol banyut i la presència de varis territoris ocupats per l'espècie a altres masses forestals de l'illa d'Eivissa.

Foto 1. Niu amb polls de mussol banyut *Asio otus* de varies setmanes. Santa Eulària (Eivissa), maig 2001. Foto: Oliver Martínez.

La falta de prospeccions durant aquests anys i el discret comportament fora de l'època de nidificació ha fet passar molt desapercibuda aquesta espècie, podent-se haver infravalorat, considerablement, tant la distribució com el total de parelles existents a l'illa. En aquest sentit i a l'espera de realitzar un seguiment de l'espècie més exhaustiu i amb una certa continuïtat, no és descartable un canvi d'estatus els propers anys.

BIBLIOGRAFIA

- CATCHOT, S. 1998. Primer registre de nidificació de mussol reial *Asio otus* a l'illa de Menorca, 1997. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 1997. Volum 12: 109-110. GOB, Palma.
- COSTA, S. 2000. Situació del mussol banyut *Asio otus* a l'illa de Formentera. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 1999. Volum 14: 3-6. GOB, Palma.
- DEL HOYO J., ELLIOTT A. & SARGATAL J. Eds. 1999. *Handbook of the Birds of the World*. Vol. 5 Barn-owls to Hummingbirds. Lynx Edicions, Barcelona.
- DIETRICH P.L., GONZÁLEZ J.M., LÓPEZ-JURADO C., REBASSA M. *et al*, 2002. Annex II: Estatus de l'Avifauna Balear. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 2001. Volum 16: 211-220. GOB. Palma.
- MARTÍNEZ, J.A y ZUBEROGOITIA, I. 1997. Búho chico *Asio otus*. In Purroy, F.J (Coord). *Atlas de las Aves de España (1975-1995)*. Ed SEO-Birdlife & Lynx. Pp: 264-265.
- MARTÍNEZ, O. *en* González, J.M. *et al*. 1993. Registros ornitológicos 1992. *Anuari Ornitològic de les Balears* 1992. Volum 7:95. GOB. Palma.
- MIKKOLA, H. 1995. *Rapaces nocturnas de Europa*. (ed cast). Ed Perfils, Lleida.
- WIJK, S. 1989. *Asio otus*: pp 36 in Cites Ornitològiques. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 1988. Vol 3. GOB. Palma.

(Rebut: 07.04.03; Acceptat: 10.04.03)